

בס"ד. ש"פ ויצא, ט' כסלו, ה'תשל"ב*

(הנחה בלתי מוגה)

אתה אחד¹ ושמן אחד ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ כו', הנה נוסח זה אומרים בתפלת מנחה דשבת, רעוא דרעוין. וצריך להבין מהי המעלה של תפלת מנחה דשבת על כל התפלות, גם על (שאר) התפלות דשבת גופא, שאז דוקא אומרים אתה אחד כו' דמדבר בקוב"ה עצמו². ובפרט על פי המבואר בד"ה זה לבעל ההילולא³ דבנוסח זה מבוארים כל המדריגות שבאצילות ולמעלה מאצילות, כל בחי' ההשתלשלות ושלמעלה מהשתלשלות.

(ב) **והנה** בפרשת השבוע (פ' ויצא)⁴ נאמר⁵ והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהי' בית אלקים גו', דמ"ש והאבן הזאת קאי אמ"ש לפני זה⁶ ויקח את האבן אשר שם מראשותיו וישם אותה מצבה ויצק שמן על ראשה. וידוע הדקדוקים בזה (וראה גם כן מאמר בעל ההילולא ד"ה וידר יעקב נדר שבתורת חיים⁷), מהו החידוש ועילוי בזה ששם את האבן מצבה ובוזה שיצק שמן על ראשה. גם צריך להבין מ"ש⁸ וידר יעקב נדר לאמר אם גו' והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהי' בית אלקים, והיינו דכאשר יתקיימו כל התנאים שמונה לפני זה — יהי' אלקים עמדי וגו', הנה אז דוקא יהי' האבן בית אלקים, דנוסף על העילוי שמאבני המקום (לשון רבים) נעשית אבן אחת⁹, ונוסף להעילוי דוישם אותה מצבה והעילוי דויצק שמן על ראשה, הנה נוסף על כל עילויים הנ"ל, תהי' עלי' גדולה יותר בהאבן, אשר יהי' בית אלקים. והנה פירוש והאבן גו' יהי' בית אלקים הוא, דכמו שבית כפשוטו מוסיף עילוי ושלימות בהאדם הדר בהבית (כמבואר בכמה דרושים, ובפרט בהדרושים המבארים ענין ביהמ"ק, ד"ה מזמור שיר חנוכת הבית לדוד¹⁰), כן גם האבן הזאת גו' תוסיף עילוי ושלימות כביכול באלקים. וצריך להבין, איך שייך שהאבן תוסיף עילוי באלקים. והנה כיון שוהאבן גו' יהי' בית אלקים בא בהמשך למ"ש לפני¹¹ והי' הוי' לי לאלקים, מובן, שהכוונה

* התחלת וסיום המאמר — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א. וראה לקמן הערה 28.

(1) ראה לקמן הערה 74.

(2) ראה אבודרהם.

(3) נדפס (ברוקלין, תשכ"ה וולאח"ז במאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' ג ואילך).

(4) להעיר שהקביעות דט' כסלו חל [בכו"כ שנים כמו בשנה זו ובשנת הגאולה — תקפ"ז] בפ' ויצא. ראה

של"ה חלק תושב"כ ר"פ וישב שבפרשת השבוע מרומזו הענין שבהשבוע. וראה לקמן בפנים ובהערה 75.

(5) כח, כב.

(6) שם, יח.

(7) ריש פרשתנו.

(8) שם, כ.

(9) חולין צא, ב. פרש"י שם, יא.

(10) לקו"ת ברכה צח, ג ואילך.

(11) שם, כא.

היא שהאבן יהי' בית (לא לבחי' אלקים סתם, כ"א) לבחי' אלקים, כמו שהווי' יהי' לאלקים. והיינו שהאבן תוסיף שלימות גם בבחי' הווי' שיהי' לאלקים. וגם צריך להבין (כמו שמקשה בתו"ח שם) מ"ש והאבן הזאת לשון נקבה, ואח"כ יהי' בית כו', הכול"ל תהי' בית גו', ואם אבן לשון זכר, הול"ל האבן הזה כו'.

ג) **והנה** יום ההילולא (ט' כסלו) הוא ערב יום הגאולה¹² (יו"ד כסלו¹³). וידוע שהגאולה שייכת להענין דפדה בשלום נפשי¹⁴, וכמ"ש כ"ק אדמו"ר הזקן באגה"ק שלו¹⁵ (בנוגע להגאולה די"ט כסלו) כשקראתי כו' פדה בשלום נפשי כו' יצאתי בשלום. דמזה מובן¹⁶ גם בנוגע להגאולה של כ"ק אדמו"ר האמצעי¹⁷, שהגאולה שייכת להענין דפדה בשלום נפשי שאומרים זה בשיעור תהלים החדשי (ביום העשירי לחודש). ובפרט לפי הידוע¹⁸, שהסדר המסודר אצל כ"ק רבותינו נשיאנו הי' שהיו אומרים שיעור תהלים כפי שנחלק לימי החודש, ובזמנים ידועים היו אומרים תהלים בשופי¹⁹, היינו שהיו מוסיפים לומר גם שיעור תהלים השבועי — שעפ"ז מבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר¹³ מה שאדמו"ר הזקן אמר ביי"ט כסלו הפסוק פדה בשלום נפשי, אף שפסוק זה אינו בשיעור החדשי דיום יט בחודש כ"א במזמורי תהלים דיום השלישי בשבוע (ויט"כ חל אז ביום השלישי), כי בהיות אדמו"ר הזקן במאסר הוסיף לומר גם שיעור תהלים השבועי. הרי מזה מובנת עוד יותר השייכות של הגאולה לענין פדה בשלום נפשי. דהרי השיעור הקבוע הוא שיעור תהלים החדשי, והשיעור של יום יט בחודש הוא תפלה למשה, שגם ענין זה שייך להגאולה²⁰, ומ"מ מקשר כ"ק אדמו"ר הזקן הגאולה שלו להפסוק פדה בשלום נפשי דוקא, הרי זה מכריח עוד יותר שייכות ענין הגאולה לפסוק זה. ומזה מובן שכ"ה גם בנוגע להגאולה דיו"ד כסלו, כנ"ל.

והענין הוא, דהנה עיקר החידוש בהכתוב פדה בשלום נפשי הוא (לא עצם ענין הפדי', כ"א כמו שמבאר בעל ההילולא בד"ה פדה בשלום נפשי²¹) (שבספרו שערי תשובה)) בזה שהפדי' היא בשלום. דאפשר להיות פדי' בדרך מלחמה,

12 וראה לקמן (בסיום המאמר) שבשורת הגאולה היתה בט' כסלו.

13 בשנת תקפ"ז, וההסתלקות — בשנת תקפ"ח.

14 כמבואר בכמה מאמרי ד"ה פדה בשלום גו' השייכות לפנימיות התורה, תורת החסידות.

15 נדפס בס' בד קודש (ווארשא תרל"ב. ועוד [ולאח"ז באגרות-קודש אדמו"ר האמצעי ע' רפט]). בית

רבי ח"א פ"ח [ולאח"ז באגרות-קודש אדה"ז ח"א ע' צתן]. ועוד.

16 ובפרט, לפי המבואר לקמן (בסיום המאמר) השייכות של אדמו"ר האמצעי ואדמו"ר הזקן. ולהעיר, שגם הגאולה די"ב-י"ג תמוז שייכת לענין זה, כמובן מזה שכמה מאמרים די"ב-י"ג תמוז התחלתם הוא פדה בשלום נפשי. (ולהעיר, שבשנת המאסר והגאולה (תרפ"ז) חל י"ב תמוז ביום השלישי) — [ראה גם לעיל ע' קמב].

17 ובפרט לפי המסופר בבית רבי ח"ב פ"ה בהערה, שהגאולה היתה בעת אמרו תהלים (כפי שנחלק לימי החודש) פסוק פדה בשלום נפשי.

18 קובץ מכתבים (נדפס ב"ספר תהלים אהל יוסף יצחק") ע' 200.

19 לשונו של כ"ק אדמו"ר מהר"ש — הובא בקובץ מכתבים שם. (ומפרש שם, שהכוונה הוא להוספת שיעור תהלים השבועי).

20 ראה שיחת ליל כ' כסלו תרצ"ד (נדפסה בלקו"ד ח"א צז, א ואילך).

21 פ"א.

והחידוש שבפדי' זו היא אשר (אף שהיא מקרב לי, מ"מ) פדה בשלום (דוקא) נפשי. וזהו ג"כ פי' המשך הכתוב כי ברבים היו עמדי, דתיבת כי היא נתינת טעם לתחלת דבריו שאמר פדה בשלום נפשי, שהטעם שפדה בשלום דוקא ולא במלחמה הוא — זה שברבים היו עמדי²². דעי"ז שגם אלו שהם בחי' רבים היו עמדי²³, וע"ד מרז"ל²⁴ שגם אנשי אבשלום התפללו עבור דוד, הנה עי"ז פדה בשלום נפשי.

ועפ"ז מובנת גם השייכות דפדה בשלום נפשי למ"ש והאבן הזאת גו', כי זה שמאבני המקום לשון רבים נעשית אבן אחת הוא כענין ברבים היו עמדי. ועד"ז הוא גם הענין דאתה אחד כו' ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ, כי החידוש דגוי אחד בארץ הוא כמ"ש אדמו"ר הזקן²⁵ שישראל ממשיכים בחי' אחד גם בעניני ארץ. דאף שעניני ארץ הם בחי' רבים, ועד אפילו בבריאת אדה"ר אמרז"ל²⁶ עה"פ²⁷ נעשה (לשון רבים) אדם, מה אתה נותן פתחון פה כו' והרוצה לטעות כו', והיינו שהוא העלם כזה שאפילו משה רבינו חכמה דקדושה אמר מה אתה נותן כו', הנה גם בבחי' ריבוי זה נעשה בחי' אחד.

(ד) **ויובן** כל זה בהקדים המאמר (נמצא בביכיל שנגאל לאחרונה מהשבי') של בעל ההילולא ד"ה אתם נצבים²⁸, שמבאר²⁹ שם שמנין הסוגים שבישראל נחלק לב' מדריגות (כדלקמן). ובהקדמה, שבתחלה נאמר בפסוק³⁰ ראשיכם שבטיכם גו' כל איש ישראל, ואח"כ נאמר בפסוק בפ"ע³¹ טפכם נשיכם גו', והרי חלוקת הפסוקים מורה גם על חלוקת הענינים³², ולכאורה צריך להבין, למה מחלקם לב' פסוקים נפרדים. גם צריך להבין, דכיון שנאמר אתם נצבים היום כולכם, למה מונה את כל עשר הדרגות והסוגים שבישראל, ואינו מסתפק במ"ש כולכם. גם צריך ביאור במ"ש וגרך אשר בקרב מתניך, למה מוסיף בגר דוקא שהוא בקרב מתניך.

(22) כמבואר בד"ה פדה בשלום שם פי"ב.

(23) ראה עד"ז המשך פדה בשלום תש"ד בסופו: דבחי' רבים שהם הסט"א היו עמדי שנכללו בקדושה. בד"ה פדה בשלום לבעל ההילולא שם מפרש "ברבים בתוך רבים בחי' המקיף דיחידה שנק' מקיף כללי שכולל לכל מקיפים פרטים כו'". ע"ש. ויש לקשר זה עם הפירוש שבפנים, כי הכח לפעול שגם בחי' רבים יהיו עמדי (כהפירוש שבפנים), הוא מבחי' מקיף הכללי שלמעלה מהתחלקות, כמבואר לקמן בפנים. וראה רשימות הצ"צ לתהלים עה"פ כמה פי' בתיבת רבים.

(24) ירושלמי סוטה פ"א סה"ח. במדב"ר פ"ט, כד.

(25) אגה"ק סי' ט'. תו"א לה, א.

(26) ב"ר פ"ח, ח.

(27) בראשית א, כו.

(28) יצא לאור בקונטרס בפ"ע — י"ד כסלו, ה'תשל"ב" (ונדפס אח"כ במאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"ג ע' תשל"ט ואילך). ובפתח דבר: "כ"ק אדמו"ר שליט"א הואיל לאמר מאמר זה (לבד חלק המדבר בתק"ש מלכיות וזכרונות ושופורות וכו') — בהוספת התחלה וסיום (ובאיזה שינויים) — בהתוועדות דש"ק ויצא, ט' כסלו (יום הולדת ויום ההילולא של כ"ק אדמו"ר האמצעי, וערב יום חג הגאולה — יו"ד כסלו)" תשל"ב.

(29) מכאן עד סו"ז — הנחה בלתי מוגה.

(30) נצבים כט, ט.

(31) שם, י.

(32) ראה מגילה כב, א: "כל פסוקא דלא פסקי' משה אנן לא פסקינן לי", ושור"ע אדה"ז חאו"ח סתצ"ד

ה) **ומבאר** שם, שעשר הסוגים שבישראל הם כנגד ע"ס דאצילות, ולכן מחלקם לב' מדריגות כלליות, כשם שבספירות יש ב' מדריגות כלליות, הספירות הראשונות שבבחינת הגדלות, והספירות האחרונות שבבחינת הקטנות. ויש להוסיף, שעפ"ז יל"פ מה שמדריגה הראשונה שבחלוקה הראשונה היא ראשיכם, והמדריגה הראשונה בחלוקה השני' היא טפכם, כי, מדריגה הראשונה שבכל חלוקה מורה על כללות כל הבחינות שבחלוקה זו (וע"ד האות הראשונה שבתוכה שהיא כוללת כל האותיות של התיבה, כמבואר בשער היחוד והאמונה³³), והרי ראשיכם הוא כללות ענין הגדלות, וטפכם הוא כללות ענין הקטנות (כדלקמן). ומבאר שם, שראשיכם הוא בחי' כתר שבכתר, שכולל כל הראשים הפרטיים, והוא בחינת רצון הפשוט ועצמי שבכנסת ישראל בכלל ובכל ניצוץ אלקי בפרט, שאין טעם כלל לרצון, אפילו טעם כמוס כו', כמו במ"ת דכתיב³⁴ ויחן שם ישראל גו'. ויש להוסיף, שגם ענין המשכת בחי' הרצון העליון בכל ישראל, מובן ע"פ מ"ש במתן תורה אנכי הוי' אלקיך³⁵, כמבואר בכ"מ³⁶ שאז נעשה בחי' אנכי הוי' כוחו וחיותו של כאו"א מישראל. ואח"כ אמר שבטיכם, שנקראו שבטי י"ה, כמ"ש³⁷ ששם עלו שבטים שבטי י"ה, והוא בחי' אור הכתר שמתפשט בחו"ב שבכתר עצמו ונק' חו"ב שבכתר כו', והוא גילוי הרצון העצמי המאיר בהעלם השכל שנקרא טעם כמוס לרצון. [ולהעיר, שהמבואר כאן הוא דלא כמבואר במ"א³⁸ דמ"ש ששם עלו שבטים שבטי י"ה קאי על חו"ב כפי שהם במקומם]. ואח"כ אמר זקניכם, זקן שקנה חכמה³⁹ ממקורה להביאה מן ההעלם כו' לבוא בהתפשטות בבינה, והן הסנהדרין שהן השופטים ודיינים כו'. ואח"כ אמר שוטריכם, שהוא בחי' נצח והוד דחו"ב (שזהו"ע כליות⁴⁰ יועצות⁴¹), שהן תוקף וחוזק אור השכל להיות המוח שליט על הלב⁴² כו', והן כמו שלוחי הדיינים שרודים את העם במקל להכניעם שלא יטו ממשפט התורה ימין ושמאל, כמ"ש⁴³ שופטים ושוטרים כו'. ואח"כ אמר כל איש ישראל, שהוא בחי' הדעת המתפשט במדות שמתחלק לס"ר דעות, וכידוע בענין ברכת חכם הרזים על ס"ר מישראל שאין דעתם דומה זה לזה⁴⁴, ועד שהדעת מתפשט במדות חג"ת, כמבואר בתניא⁴⁵ שע"י ענין הדעת באים לאהבה וענפי' ויראה וענפי', שהאהבה היא שורש כל רמ"ח מ"ע, והיראה היא שורש כל שס"ה מל"ת⁴⁶.

(33) פרק יב.

(34) יתרו יט, ב.

(35) שם כ, ב.

(36) ראה לקו"ת ר"פ ראה.

(37) תהלים קכב, ד.

(38) ראה אוה"ת (יהל אור) עה"פ.

(39) תו"כ קדושים יט, לב. קידושין לב, ב.

(40) ברכות סא, סע"א. וראה אגה"ק סט"ו (קכב, ב). ובכ"מ.

(41) ראה מאורי אור מערכת י אות יט. מערכת כ אות מא.

(42) ראה זהר ח"ג רכד, סע"א. תניא פי"ב.

(43) שופטים טז, יח ובפרש"י. פרש"י סנהדרין טז, ב — ד"ה שוטרים.

(44) ברכות נח, א.

(45) פ"ג.

(46) תניא פ"ד.

ואח"כ מבאר בפסוק השני את החלוקה הב', שהיא בבחי' הקטנות. ומתחיל בענין טפכם, שהוא בבחי' קטנות הדעת המצומצם מאד בקטנות המדות שהם בחי' אנפי זוטרא, כמו הטף באדם שאינם בני דעה גמורה. ונשיכם הוא בחי' הקטנות דבחי' מקבל כו'. ואח"כ אומר וגרך אשר בקרב מחניך מחוטב עציך עד שואב מימך, שג' מדריגות האלה הן בחי' מדריגות החיצוניות ביותר שהוא הנפש הבהמית והטבעית כו', בדוגמת הגר שנמשך מאוה"ע כו' (נוסף לכך שענין הגר בפשטות הוא בבחי' הקטנות, וכמארז"ל⁴⁷ גר שנתגייר כקטן שנולד דמי), שמצד עצמה היא רחוקה מאלקות, ומ"מ מתקרבת תחת כנפי השכינה כגר שנתגייר ממש. ועז"נ וגרך אשר בקרב מחניך, שנבדל מפנימיות האלקות שבנש"י שנק' איש ישראל דלעילא, רק נתפס ונגרר בקרב מחניך כטפל לגבי העיקר. וזהו מה שעובד עבודה גשמית כמו לחטוב עצים ולשאוב מים, שחטיבת עצים הוא רק כמו הכנה לבישול, וכן שאיבת מים היא רק כמו טפל ומסייע לאכילה, וכמובן מהמבואר במ"א⁴⁸ דכל ענין השתי' הוא רק כדי שהדם הנוצר ע"י האכילה יתפשט באברים (וזהו ביאור מארז"ל⁴⁹ אכל ולא שתה אכילתו דם), וכן הוא לענין האכילה הרוחניות שהם המצוות. ונמצא, שג' הדרגות האחרונות המנויות כאן הם כפי שהנה"א ירד ונתלבש למטה מטה בנה"ב, למצרים ירדתם וכו'⁵⁰. וגם על מדריגות אלו כתיב אתם נצבים היום כולכם לפני הוי' גוי'.

(ו) **וממשיך** שם⁵¹, אך הנה לכאורה זהו פלא גדול, דבשלמא הנשמות יכולים לעמוד לפני הוי', אבל גרך אשר בקרב מחניך, איך גם הם יעמדו לפני הוי'. ומבאר בזה, דזהו ענין אתם נצבים דייקא, דפירוש נצבים הוא ענין הקמה והגבהה, כמו קמה אלומתי וגם נצבה⁵², וכמו מצבת אבן שמונחת בארץ שמקים אותה ומציבה למצבה, כמו המצבה דיעקב דכתיב⁶ ויקח את האבן גוי' וישם אותה מצבה. וכך הענין כאן, דמ"ש אתם נצבים היום קאי על ראש השנה⁵³, שאז נצבים כולכם היום, וכמ"ש⁵⁴ ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל, דבראש השנה הרי נשמות ישראל עולים לשרשם ששם הרי כולכם לאחדים כאחד (כמבואר בלקו"ת פ' נצבים⁵⁵), וכמבואר בתניא פל"ב שבהיותם בשרשם הרי כולם מתאימות ואב אחד לכולנה ומי יודע גדולתן ומעלתן בשרשן ומקורן כו'. וממשיך שם⁵⁶, ועוד יתפרש ענין נצבים לשון ממשלה ושררה, כמו וישם באדום נציבים⁵⁷,

47 יבמות כב, א.

48 תו"א משפטים עח, סע"ג. ומציין שם לפירוש המשניות להרמב"ם עירובין רפ"ג (ושם: והמים והמלח אינם מהמזונות אבל הם מוליכים המזון). וראה גם סה"מ תר"ל ע' יז. תרנ"ה ע' לג. ועוד.

49 שבת מא, א.

50 ע"פ שבת פח, ב ואילך.

51 פ"ג (ע' תשמג ואילך).

52 וישב לז, ז.

53 ראה זהר ח"ב לב, ב וברמ"ז שם. ח"ג רלא, א. מגלה עמוקות נצבים ד"ה בעשירי (ס, ד). פענח רזא

ס"פ נצבים.

54 ברכה לג, ה.

55 מד, א.

56 פ"ה (ע' תשמח).

57 שמואל-ב ח, יד.

וכמו נציב פלשתים⁵⁸, שהוא שר המושל על המדינה, וכן המתמנה על העובדים במלאכה נקרא נציב, כמו הנער הנצב על הקוצרים⁵⁹. ובוה יובן איך אפשר שגם גרך וחוטב עציץ גוי יהיו נצבים לפני הוי' ממש, דכיון שנש"י מתעלים במקורם הראשון כו', הרי משם יכול להאיר גם לחלק אור הנשמה אלקית שמלובשת בלבוש גס כו', שגם הם יהיו קמים ועומדים לפני הוי' ממש. ויש לומר, שזהו הטעם שמביא בהמאמר פסוקים אלו [ולא הפסוק נציב שנאמר בשלמה⁶⁰, וגם לא הפסוק נצב מלך⁶¹, כרגיל בכ"מ], בכדי לרמז שהעילוי דנצבים ישנו גם בגרך (נה"ב הנמשכת מבחי' אוה"ע), וכמו וישם באדום נציבים ונציב פלשתים, שגם ה"נצבים" הם מאדום ופלשתים, ומ"מ הם נצבים [ולא הביא הפסוק ומלך אין באדום נצב מלך, כי פירושו הוא שהנצב הוא במקום מלך, וזה שולל בהמאמר בנוגע לגרך]. וגם בחוטב עציץ ושואב מימין, וכמו הנער הנצב על הקוצרים, שעם היותו גם הוא מהעובדים במלאכה, מ"מ (להיותו ממונה עליהם) הוא נצב.

ז) וממשיך שם⁶², דעדיין צריך להבין מ"ש לשון כולכם, דמשמע שכל ישראל נצבים בהתכללות כולם כאיש אחד, משא"כ בפסוק ויהי בישראל מלך בהתאסף ראשי עם גוי משמע שעיקר ההתכללות הוא בראשי עם דוקא, שהתאספות היא ע"י הראשים. וגם מהו הלשון בהתאסף, שמשמע שיתאספו ממילא, ולא שצריך לאספם ולחברם יחד. ומבאר בזה, דמ"ש אתם נצבים כולכם, הגם שקאי על ר"ה שאז מתכללים יחד כללות נש"י כו', הנה זהו ענין ההתכללות כפי שהוא מצד המקבלים, שמתעלים מלמטה למעלה, ועז"נ⁶³ שמאלו תחת לראשי (דכנס"י), להגבי' אותם ולהעלותם למעלה. אך יש בחי' אחדות הנפעלת מצד הגילוי מלמעלה, באופן דימינו תחבקיני⁶³, שזהו ביוהכ"פ, וכמ"ש⁶⁴ ביום השלישי יקימנו ונחי' לפניו, שהתאחדות זו היא מצד גילוי המשפיע, שזה פועל בתחילה בראשי עם, וגם בזה כתיב בהתאסף בדרך ממילא, כי נעשה בדרך ממילא מצד גילוי המשפיע. ושני ענינים אלו היו גם בשעת מתן תורה, דבתחילה כתיב⁶⁵ ויחן שם ישראל, כאיש אחד בלב אחד, שזהו ענין האחדות שמצד המקבל, שזה הי' בראש חודש סיון⁶⁶, ואח"כ הי' ענין האחדות שנפעל ביום מתן תורה עצמו, שאז כתיב⁶⁷ וירד הוי' על הר סיני, שהי' גילוי העצמות⁶⁸, ומזה נעשה ענין האחדות בתכלית, בהתאסף ראשי עם. ועד"ז הוא

(58) שמואל-א יג, ג.

(59) רות ב, ו.

(60) מלכים-א ד, יט.

(61) שם כב, מח.

(62) פ"ו (ע' תשמר).

(63) שה"ש ב, ו. וראה גם מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"ב ע' תקט. ע' תרטו.

(64) הושע ו, ב. וראה לקו"ת דרושי ר"ה סג, סע"ב.

(65) יתרו יט, ב ובפרש"י שם.

(66) יתרו שם, א ובפרש"י.

(67) יתרו שם, כ.

(68) ראה סה"מ תרצ"ד ס"ע 272. שם ע' 281. ובכ"מ.

ביום הכיפורים שהוא ג"כ זמן מתן תורה, יום שבו ניתנו לוחות האחרונות⁶⁹. וזהו אמיתית הענין דאתם נצבים כולכם לפני הוי', היינו לפני הוי' ממש, שעז"נ⁶⁴ ביום השלישי יקימנו ונחי' לפניו.

(ח) **ועפ"ז**⁷⁰ י"ל השייכות דאתה אחד לתפלת מנחה דשבת רעוא דרעוין, דהנה ידוע⁷¹ בענין ג' הסעודות דשבת, דסעודה השלישית דשבת היא בחי' תענוג העצמי שאין לו אחיזה בשום דבר, שלכן נאמר בה⁷² היום לא, דוגמת הבחי' דעוה"ב שאין בו לא אכילה ולא שתי⁷³. ועפ"ז יובן מה שאומרים אז דוקא אתה אחד כו' ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ, כי ע"י המשכת בחי' תענוג העצמי, דוגמת בחי' לפני הוי', נעשה אמיתית ענין ההתכללות בנש"י, ועי"ז ממשיכים בחי' אחד גם בארץ. וזהו ג"כ מ"ש וישם אותה מצבה ויצק שמן על ראשה, דהנה נת"ל (בד"ה אתם נצבים לעיל⁷⁴ פ"ו) שבענין ההתכללות ישנם ב' אופנים, מלמטה למעלה ומלמעלה למטה. וזהו ויקח את האבן גוי' וישם אותה מצבה, ויקח גוי' וישם אותה מצבה הוא בדרך העלאה⁷⁵ מלמטלמ"ע (בדוגמת אתם נצבים שבר"ה), דלאחרי זה שמאבני המקום ל' רבים נעשית אבן אחת, העלה אותה מלמטלמ"ע עד שנעשית מצבה, ואח"כ ויצק שמן על ראשה, המשכה מלמעלמ"ט (בדוגמת ההתכללות שמצד העילוי דיוהכ"פ), שע"ז נמשכת בחי' האחדות וההתכללות גם למטה מטה ביותר⁷⁶, דזהו"ע ויצק שמן על ראשה, ששמן מפעפע בכלול⁷⁷. וע"י המשכת האחדות גם למקום התחתון ביותר, והיינו בירור הניצוצות שבדברים התחתונים [שזהו ג"כ ענין התנאי, אם יהי' אלקים עמדי וגוי', שכ"ז נוגע לענין הבירורים, כמבואר בתו"ח שם פ"ט], הנה עי"ז והאבן הזאת גוי' יהי' בית אלקים, שבירורים אלו יסיפו עילוי ושלימות בשם אלקים, וגם בשם הוי' כמו שיהי' לו לאלקים, כי עי"ז תושלם הכוונה דנתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים⁷⁸. ולהיות שכוונה זו היא בעצמותו ית' [דזהו מה שאמר כ"ק אדמו"ר הזקן אויף אַ תאוה איז קיין קשיא⁷⁹, כי בעצמותו ית' אינו שייך ענין הטעם כו']. לכן השלמת כוונה זו מוסיפה גם בבחי' הוי' כמו שיהי' לו לאלקים.

(69) תענית כו', ב. ל. ב.

(70) מכאן עד סוף המאמר הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א.

(71) המשך תרס"ו ע' תקמב ואילך.

(72) בשלח, טז, כה. וראה אוה"ת בשלח ס"ע תרג ואילך. ס"ע תרה ואילך. ע' תרלא. המשך תער"ב ח"ב

ס"ע א'קכו ואילך. לקו"ש חכ"א ע' 84.

(73) ברכות יז, א.

(74) מאמרי אדמו"ר האמצעי שם ע' תשמו ואילך. המו"ל.

(75) תו"א ויצא כב א"ב (ודלא כהפ"י שם כא, ב. ובתו"ח מבאר ע"פ פ"י זה) וראה לעיל ד"ה אתם נצבים

(פ"ד) בפ"י וירימה מצבה — הובא בתו"א שם. (וי"ל דב' הפ"י הם בהמשך לב' הפ"י באבן אחת שעשה יעקב נקודה תתאה או נקודה עילאה — ראה אוה"ת ויצא ד"ה בת"א ד"ה ושכתי פ"ג ואילך).

(76) ראה גם תו"ח שם פ"ה.

(77) ראה חולין צז, א.

(78) ראה תנחומא בחקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

(79) המשך תרס"ו סוף ע' ז. ובכ"מ.

ט) **ועפ"ז** י"ל השייכות של אתה אחד כו' לט' וי"ד כסלו⁸⁰. דהנה ידועים⁸¹ דברי הצ"צ בנוגע להסתלקות כ"ק אדמו"ר האמצעי "שהסתלקות כזו לא מצינו מיום פטירת הרשב"י ע"ה", וכמסופר בהקדמה לתו"ח מבנו של כ"ק אדמו"ר האמצעי ש"דרש כשעה ויותר עד שהגיע לפסוק⁸² כי עמך מקור חיים... לא סיים בוצינא קדישא למימר חיים" (כמו שנאמר⁸³ בהסתלקות הרשב"י). והנה ידוע⁸⁴ בפ"י הכתוב כי עמך מקור חיים, שבחי' מקור חיים הוא רק עמך, טפל ובטל לך. דמזה מובן שמה שאמר אז בעל ההילולא הפסוק כי עמך מקור חיים הוא בדוגמת בחד קטירא אתקטורנא⁸⁵, שלגבי בחינה זו, הבחי' דמקור חיים היא טפל ובטל. ועפ"ז יובן השייכות דאתה אחד כו' גוי אחד בארץ לט' כסלו, כי הכח להמשכת בחי' אחד גם בעניני ארץ, הוא מבחי' לפני הוי' (כנ"ל בד"ה אתם נצבים), וגם עניני ארץ המתבררים ונכללים בבחי' אחד מגיעים בעצמותו ית' (כנ"ל בפ"י והאבן הזאת גו' יהי' בית אלקים). וזהו ג"כ השייכות דאתה אחד כו' לענין הגאולה, כידוע⁸⁶ "שהבשורה מהגאולה באה בשבת ט' כסלו לעת המנחה בעת שאמר כ"ק אדמו"ר האמצעי דא"ח ד"ה אתה אחד", כי ע"י (אמירת דרוש זה בשבת לעת המנחה, רעוא דרעוין) שפועל המשכת אחד בארץ, בחי' ברבים היו עמדי, הנה עי"ז נעשה פדה בשלום נפשי.

י) **וזהו** ג"כ הוראה לכאו"א ההולכים באורחותיו, ובפרט לאלו העוסקים בהעבודה דיפוצו מעינותיך חוצה, שזה הי' ענינו של כ"ק אדמו"ר האמצעי, וכידוע⁸⁷ שאדמו"ר האמצעי — הו"ע ספירת הבינה, שלכן אמר דא"ח באופן של התפשטות והתרחבות, רחובות הנהר דבינה⁸⁸, וגילוי עתיק הוא בבינה⁸⁹. ומצד ההתרחבות דבינה (ובפרט מצד גילוי עתיק שבבינה), נמשך הגילוי גם למטה⁹⁰, הפצת המעינות חוצה, המשכת בחי' אחד בארץ [ועפ"ז יש לבאר בדא"פ מה שבעת שאמר אדמו"ר האמצעי הדרוש אתה אחד הנ"ל, הפסיק באמירתו ואמר "שא, פנו מקום דער טאטע איז דא"⁸⁶], כי אדמו"ר הזקן הו"ע ספירת החכמה⁹¹, והחכמה ובינה הן תרין רעין דלא מתפרשינ⁹², לכן בעת שאמר הדרוש אתה אחד כו' אחד בארץ, ענין ההתרחבות דבינה,

80) כמובן מהסיפור המובא לקמן בפנים. ולהעיר שכמה מאמרים מט' וי"ד כסלו התחלתם — אתה אחד.
 81) הובא בבית רבי ח"ב פ"ו (ע' 204 בהערה). וראה לקו"ש ט' כסלו (תש"ל [לקו"ש ח"ה ע' 129 ואילך]) שזה מרומז גם בזה שהפסוק "עד הגל הזה" הרומו לל"ג בעומר — יום הסתלקות הרשב"י, נאמר בפ' ויצא, בה חל (בכו"כ שנים) הקביעות דט' כסלו. ע"ש באריכות.
 82) תהלים לו, י.
 83) אד"ז (זח"ג רצו, ב).
 84) תו"א לה, ב. לקו"ת תזריע כ, סע"א. ובכ"מ.
 85) לשון הרשב"י באד"ז שם רפח, א.
 86) "מסורת בבית הרב" — הובא בהוספה לבד קודש ע' 22 בהערה.
 87) התמים ח"ב ע' עח. סה"ש תש"ה ע' 60.
 88) ראה זח"ג קמב, א. עץ חיים שער ח (שער דרושי נקודות) פ"ד. וראה לקו"ת פ' ראה יח, ב.
 89) ראה זח"ג קעח, ב.
 90) תו"א ר"פ לך. תו"ח שם.
 91) סה"ש שם.
 92) ראה זהר ח"ב נו, א. ח"ג ד, א. לקו"ת שם.

הי' אז גם אדמו"ר הזקן, ספירת החכמה], הנה ע"י העבודה דיפוצו מעינותיך חוצה, וכידוע⁹³ אז דער מיטעלער רבי האָט געוואָלט, אַז ווען צוויי יונגעלייט טרעפן זיך זאָלן זיי ריידן בענין אריך ועתיק כו', שזהו ענין הפצת המעיינות חוצה, שגם כשהמעיינות באים חוצה בלייבן זיי "מעיינות", הנה עי"ז נעשה פדה בשלום נפשי, גאולה פרטית, ומזה באים אח"כ גם לגאולה כללית, ועד לגאולה האמיתית והשלימה, שאז יהי' אמיתית האחדות וההתכללות, וכמ"ש⁹⁴ ולא ילמדו עוד איש את רעהו (וכמבואר בד"ה אתם נצבים הנ"ל⁹⁵), כי מלאה הארץ דיעה את הוי' כמים לים מכסים.

93) בית רבי ח"ב פ"א הערה ה'. סה"ש תש"א ע' 52. (הלשון שם: "ריידן חסידות"). וראה סה"ש תש"ג ע' 13 ("זאָלן יונגעלייט פאַרשטעהן אין כתר ווי די 5 פינגער, וועט ער זיין צופרידען").

94) ירמיה' לא, לג. ישעיה' יא, ט. וראה רמב"ם בסופו, סוף הל' מלכים.

95) מאמרי אדמו"ר האמצעי שם ע' תשמו. תשנא.